

KAKŠNE SPREMEMBE JE PRINESLA 1. INDUSTRIJSKA REVOLUCIJA V VELIKI BRITANiji

NALOGE

1. Na str. 114 si natančno ogledaj shematski prikaz industrijske proizvodnje v 18. stoletju. Kaj lahko iz tega prikaza sklepamo o industrijski proizvodnji v 18. st. v Veliki Britaniji?

2. Iz učbenika (str. 112) izpiši, kateri dejavniki so vplivali na porast industrijske proizvodnje v Veliki Britaniji v 2. polovici 18. st. Vse našete dejavnike razvrsti po pomembnosti, razvrstitev primerjaj s sošolcem in svoj izbor utemeljita z argumenti.

3. Preberi vir 1 in izpiši tehnične novosti, ki so se uveljavile v tekstilnih manufakturah.

VIR 1: Kulišar, Josif: Splošna gospodarska zgodovina srednjega in novega veka II., 1959

»Seveda trdijo, da so stroje izumili nevedni, prirodoslovno povsem neizobraženi ljudje; "Hargreaves, izumitelj stroja Jenny je bil tkalec, Arkwright, izumitelj waterframa, brivec, Cartwright, izumitelj mehaničnih statev, podeželski župnik." Izumitelji teh iznajdb res niso bili znanstveno izšolani možje, kakršen je bil Watt, stvaritelj parnega stroja... Izumitelji tega obdobja so se ukvarjali poprej z deli, ki so jim lahko posredovala praktična znanja na področju mehanike...«

a) Kakšne so bile prednosti omenjenih tehničnih izboljšav pred prejšnjimi delovnimi pripomočki?

b) Sklepaj, zakaj so se tehnične novosti uveljavile najprej v tekstilnih manufakturah.

4. Slika prikazuje največji izum 1. tehnične revolucije v Angliji in njegovega avtorja. Imenuj ju.

5. Katera nova energija je postala simbol 1. tehnične revolucije?

6. Katere vire energije je zamenjal parni stroj?

7. Sklepaj o prednostih parnega stroja pred mehanskim, jih nekaj zapiši ter primerjaj s sošolcem.

8. Kakšne spremembe je prinesla industrializacija v/na (industrijska revolucija):

- a) način dela
- b) življenje ljudi
- c) okolje in podoba pokrajine
- d) pomorski in kopenski promet
- e) razvoj premogovništva in železarstva

9. Iz grafikonov razberi, kako je industrijska revolucija vplivala na razmerje oziroma sestavo prebivalstva med leti 1801 in 1881. Kaj ugotoviš?

1801
MESTO 31%
PODEŽELJE 69%

1841
MESTO 46%
PODEŽELJE 54%

1851
MESTO 50%
PODEŽELJE 50%

1881
MESTO 68%
PODEŽELJE 32%

10. Posledice, ki si jih zapisal/a v nalogi 8 in 9 razvrsti na:

a) pozitivne:

b) negativne:

11. Razmisli in navedi nekaj vzrokov, zakaj je evropska celina v 18. stoletju gospodarsko zaostajala za Anglijo.

12. Pozorno preberi vira 2 in 3.

VIR 2: Kulišar, Josif: Splošna gospodarska zgodovina srednjega in novega veka II., 1959

»Prve stroje so sprejeli založniki, kakor rokodelci in delavci domače obrti vseskozi sovražno, kakor so jih sploh sprejeli ljudje starega kova, ki so se jim zdele vse novotarije nedopustne, ki so se krčevito držali starega, v mnogih stoletjih preizkušenega proizvodnega postopka in, ki so vse novo sovražili in pobijali. Izumitelje so preganjali, iskali so jih celo v njihovih stanovanjih, kjer je razjarjena množica, ko je izvedela za nov izum, nove stroje ali njihove modele razbila in zažgala.«

VIR 3: Kulišar, Josif: Splošna gospodarska zgodovina srednjega in novega veka II., 1959

»Javnost spočetka železnicam ni bila naklonjena. Državniki so jih imeli za igrāčo, ki je v resne namene ni moč uporabiti... Znanstveniki so trdili, da povzročā parni pogon pri potnikih kakor tudi pri gledalcih huda možganska obolenja... Leta 1825, ko so predložili angleškemu parlamentu načrt prve železnice, so se oglasili mnogi, ki so zagovarjali prednost konjske sile pred parno v tem, da bi se utegnili potniki pri uporabi slednje v predorih zadušiti, da bodo iskre iz lokomotive zažgale polja, da bodo živeli pred rezkimi žvižgi lokomotive poginile, kure pa ne bodo več nesle jajc...«

a) Kaj je skupnega viru 2 in 3?

b) Kako avtor virov utemljuje negativen odnos do tehničnih novotarij? Svoj odgovor podkrepī s primeri iz virov.

c) Ali je bil strah pred novostmi dovolj dober razlog za uničevanje novih strojev, kot lahko beremo v viru 2? Utemelji odgovor.

d) Kateri izmed vseh argumentov za zavračanje tehničnih novotarij se ti zdita v virih najbolj utemeljena? Svoj odgovor argumentiraj.

Domača naloga:

Po lastni presoji izberi eno izmed spodaj navedenih nalog in oblikuj zapis v daljši obliki.

1. Ali so bili rezultati industrijske revolucije prekletstvo ali blagoslov? Utemelji.
2. Katere posledice industrijske revolucije so vidne v vsakdanjem življenju še danes? Katere spremembe in izzive je industrija prinesla družbi v zadnjem času?
3. Pogosto pravimo, da je »nuja mati iznajdbe«. Uporabi eno od iznajdb in razloži to izjavo. Ali misliš, da je razvoj neizogiben rezultat sprememb? Navedi primere.